

Retrospectiva de Joan Cid i Mulet davant de l'actual conflicte diplomàtic Mèxic-Espanya

Sembla que el president del govern espanyol no pot pair el fet que el seu homònim mexicà hagi exclòs Espanya dels actes de commemoració dels 200 anys de la independència mexicana, així com del recordatori dels 500 anys de la caiguda de Tenochtitlan, la capital de l'antic imperi asteca. Les relacions estan molt deteriorades a causa de les demandes del president mexicà López Obrador, que exigeix una disculpa d'Espanya pels excessos que va cometre en la conquesta d'Amèrica. La celebració dels dos segles d'estat independent tindrà lloc el 27 de setembre, mentre que prèviament està prevista una desfilara civicomilitar el 16 de setembre, per al qual es prepara la participació de contingents militars de diversos països, entre els quals no donen cabuda a Espanya.

Just acabat el conflicte bèl·lic de 1936-1939, Mèxic va esdevenir una mena de bressol de la cultura catalana, ja que s'hi instal·là la flor i la nata de les nostres lletres. Entre els ebrençs que hi feren casa cal destacar: els escriptors Joan Cid i Mulet

(Jesús 1907-Ciutat de Mèxic 1982) i Artur Bladé i Desumvila (Benissanet 1907-Barcelona 1995), i l'editor Joan Grijalbo (Gandesa 1911-Barcelona 2002). Fou justament l'esmentat intel·lectual jesuenc catalanista qui va prendre part en uns fets històrics relacionats amb els actes commemoratius del centenari de l'himne nacional mexicà el 1954.

Va ser un moment d'intensa col·laboració entre la intel·lectualitat catalana de la diàspora i els organismes governamentals asteques. El 30 de desembre de 1954 la massa coral de l'Orfeó Català va donar el concert anual a la gran sala del Palau de Belles Arts de Ciutat de Mèxic com a homenatge a l'himne i als seus autors, el músic català Jaume Nunó i el poeta Francisco González Bocanegra. Durant aquest mateix any Cid i Mulet va publicar el seu llibre *México en un himno, - Génesis e historia del himno nacional mexicano*, que a la vegada comptava amb tres discs de llarga duració de la productora CBS, acompanyats d'un full explicatiu amb il·lustracions al·lusives a la

vida dels seus autors. La Secretaria d'Educació va encarregar-se de fer-lo arribar a totes les escoles del país. El consell tècnic dels llibres de text va declarar-lo oficialment llibre de consulta obligatòria. L'Institut Federal de Capacitació de Magisteri en va distribuir 40.000 exemplars i se'n va fer una versió dramatitzada de gran difusió a través d'un disc. Les lloances cap a l'escriptor ebrenç per part del president de la República Mexicana, Lázaro Cárdenas són ben explícites:

México en un himno es una obra que requiere la máxima difusión no sólo en el sector estudiantil sino especialmente en todos los hogares mexicanos, como un homenaje permanente a quienes supieron plasmar el canto patrio que simboliza y enaltece la grandeza de México.

Nombroses entitats mexicanes van encarregar-se de l'organització d'actes d'homenatge a l'himne nacional arreu de tot l'estat durant l'any del centenari. Com a exemple, el dia 8 de setembre el Club Internacional de Mujeres de Méjico va cele-

brar una gran festa en la qual Joan Cid i Mulet va ser el convidat d'honor i va pronunciar un didàctic discurs que resumia l'agitada vida musical de Jaume Nunó. L'abril de 1959 se'n publicaren la segona i la tercera edició. Posteriorment s'ha editat fins a sis ocasions. El març de 1964 aparegué un llibre de cromos sobre l'himne, com a viva mostra del gran interès que tenia Cid i Mulet a difondre'l fent servir tota mena de mitjans.

L'Institut Català de Cultura va promoure el 14 d'agost de 1963 l'estrena a la Sala Artis de l'Orfeó de l'audició dramatitzada de Mèxic en un himno (nou anys després de la publicació del llibre), la qual va gaudir d'una audiència multitudinària.

A instàncies de Joan Cid i Mulet, i en nom de l'Orfeó Català, el 15 de setembre de 1969 es va col·locar una placa a la casa de naixement de Jaume Nunó (nascut el 1824) a Sant Joan de les Abadesses. L'acte va tenir un final espectacular, ja que es va interpretar i ballar una sardana complotada amb la melodia de l'himne na-

cional mexicà.

Mèxic no va reconèixer mai el règim franquista. El general Lázaro Cárdenas va ser el gran avalador dels exiliats republicans durant tres dècades. A partir del referèndum per la independència de l'1 d'octubre del 1917, la Generalitat va intentar aconseguir el beneplàcit del país asteca, en ser considerat un referent moral en la defensa de causes nobles. Malgrat la simpatia que causa la revolta catalana entre bona part de la classe política mexicana, no es va concretar el suport formal al procés independentista. Els interessos econòmics a redós d'alguna multinacional de l'energia espanyola hi van tindre molt a veure.